

Kliinikumi Leht

Siseleht nr 250, aprill 2022

kliinikum.ee/leht

Kliinikumi arengukava suunab tulevikuaastate kujundamist

Tartu Ülikooli Kliinikumi arengukava aastateks 2022–2026 annab suuna tulevikuaastate kujundamiseks, pidades silmas nii kliinikumi soovitud positsiooni tervishoiumaastikul kui ka erinevate sidusrühmade ootusi Eesti ainsale ülikoolihaiglale.

Foto: Rein Leib

Tartu Ülikooli Kliinikumi juhatuse esimehe Priit Perensi sõnul oli arengukava koostamisel eesmärk ühendada ühte dokumenti nii senine strateegia kui arengukava. „Kliinikumi 2022–2026 aastate arengukavas on uuendatud visioon, missioon ja põhiväärtused ja kirjeldatud on sidusrühmade ootused. Neist tulenevalt sõnastasime soovitud positsiooni 2026. aastaks ning kavandasime kolm strateegiat selle saavutamiseks,“ tutvustas juhatuse esimees Priit Perens.

Arengukava koostamise eestvedaja, juhatuse liikme ning teadus- ja arendustegevusjuhi prof Joel Starkopfi sõnul oli arengukava koostamise aluseks nii eelnevad aastad kui ka kliinikumis peetud arutelud. „Milline haigla tahame olla viie aasta pärast? Mis on meie soovitud positsioon aastaks 2026? Mis on meie ühised väärtused, mis suunavad meid igapäevastes tegevustes? Need on sügavad küsimused, millele igapäevase kiire töö juures mõeldakse vähe. Organisatsiooni arengu jaoks on nende küsimuste esitamine, vastuste leidmine ning eesmärkide seadmine ometigi vältimatult vajalik,“ rõhutas prof Starkopf. Ta tõi välja, et sel korral on kliinikumi arengukava koostamise protsessi üheks eripäraks mitmete ning väga erinevate sidusrühmade kaasamine. „Et sõnastada, milline haigla, tööandja, õppe- ja praktikabaas ning koostööpartner me soovime viie aasta pärast olla, vajasime esmalt tagasipeegeldust meiega seotud osapooltelt,“ selgitas teadus- ja arendustegevuse juht.

ALGUS LK 1

Lisaks töötajatepoolele sisendile leiab arengukavast kliinikumi olulisima sidusrühma – patsientide – ootused ja ettepanekud. „Küsisime sisendit kliinikumi patsientide nõukojalt ning 2022. aasta alguses viisime koostöös sotsiaalteadlastega läbi kogemusuuringu patsientide ootuste selgitamiseks raviteekonnal,“ täiendas juhatuse liige ning öenduse ja patsiendikogemuse juht Ilona Pastarus. Patsientide ootuste edasikandjaks on ka iga-aastased rahuloluküsitlused ning kogu aasta jooksul laekuv tagasiside erinevate kanalite kaudu.

Patsientide ja töötajate kõrval ei jäetud tähelepanuta ka Tartu Ülikooli ja üliõpilasi, perearste, innovatsioonipartneid ning teisi kliinikumi jaoks olulisi sidusrühmi.

„Soovime olla Eesti kõige patsiendi- ja kolleegisõbralikum haigla, kõige kõrgemalt hinnatud õpetav haigla ning Euroopas mõjukas teadus-, arendus ja innovatsioonikeskus, atraktiivne tööandja ning keskkonnahoidlik organisatsioon – kokkuvõtvalt, Eesti tervishoiu liider,“ ütles prof Starkopf. „Nimetatud eesmärgid on olnud meie saatjateks osaliselt ka varem ning loodan väga, et kaasav ja põhjalik arengukava

koostamise protsess võimaldab meie töötajatel ühiselt saavutada seatud eesmärgid ning omakorda tunnetada neid läbipõimitult igapäevase tegevusega. Selleks sõnastasime kolm olulist tegevuskava – ülikoolihaigla-, patsiendi- ja töötajastrateegia.“ Ta lisas lõpetuseks, et kliinikumi soovitud positsioon on teekond. Arengukava järgmisteks sammudeks on tegevuskavade loomine struktuuriüksuste tasemel, mis võtavad arvesse eelarvestamist ja tulemusnäitajaid.

KLIINIKUMI LEHT

SOOVITUD POSITSIOON 2026

Esimene eelistus patsientidel ja koostööpartneritel

2021. aastal pöördus Tartu Ülikooli Kliinikumi ligi 750 000 patsienti

2021. aasta oli kliinikumile töörohke. Lisaks sellele, et COVID-19 patsientide ravi nõudis palju tähelepanu ja ravitöö ümberkorraldamist, pöördus kliinikumi nii ambulatoorsetele, päevaravi, statsionaarsetele kui ka hambaravi tervishoiusteenustele ligi 750 000 patsienti.

„2021. aasta tõi Tartu Ülikooli Kliinikumile, aga ka kogu tervishoiusteenustele taas uued pandeemialained ning samal ajal ka plaanilise ravitöö taastamise pingutused. Kliinikum täitis ravi rahastamise lepingu nii hästi kui see antud olukorras võimalik oli – ambulatoorse ravi osas ületasime planeeritud, ent tähelepanuta ei saa jätta ka haigusjuhte, mis pandeemia tõttu plaanilises statsionaarses ravis täitmata jäid,“ sõnas Tartu Ülikooli Kliinikumi juhatuse esimees Priit Perens.

Ravijuht dr Andres Kotsar tõi välja, et Tartu Ülikooli Kliinikum on Eesti suurim haigla,

kus on esindatud kõik meditsiinilised erialad. „Meie teenused katavad kogu inimese elukaare – alustades sünnieelsest diagnostikast lõpetades palliatiivraviga, mille vahele mahuvad lisaks spetsiifilisele kõrgeima etapi ravile ka sünnitusabi, spordimeditsiin ja taastusravi, hambaravi ning mitmed erialadeülesed patsientide raviteekonnad, aga ka ennetus ja erijuhud – näiteks 2021. aastal tehtud 54 elundisiirdamist,“ rääkis ravijuht.

Kliinikumis raviti 2021. aastal statsionaarsetel ravil kokku 38 567 patsienti. Aktiivravi keskmine ravikestus oli 6,3 päeva. Kliiniku-

mi kõikidest voodikohtadest oli kuni 13% kasutusel isoleerimist vajavate COVID-19 patsientide raviks. Kokku vajab COVID-19 tõttu ravi 1819 patsienti, neist noorim oli 13-päevane ja vanim 98-aastane. Nende patsientide keskmine ravikestus oli 13,2 päeva ehk üle kahe korra kauem kui teistel aktiivravi patsientidel. 344 COVID-19 patsienti vajasis ka III astme intensiivravi, mille puhul kujunes keskmiseks ravikestuseks 26 päeva. COVID-19 haigla- ja intensiivravi suremus, vastavalt 10,3% ja 25,4%, olid võrdväärsetel tasemel Euroopa tippkeskuste tulemustega.

Ravitöö kardiointensiivravi osakonnas

Foto: Merle Värvi

Kliinikumi öenduse ja patsiendikogemuse juht Ilona Pastarus kinnitas, et nii suure hulga patsientidega toimetulek oli võimalik ainult tänu heale koostööle. „See tähendab paljude arstide, õdede, hooldajate ja ka üliõpilaste vastutulekkust ja valmisolekut asuda tööle COVID-19 patsientidega tegelevatesse osakondadesse. Oma panuse andsid kõik töötajad, ka need, kes ei olnud COVID-19 osakonnaga otseselt seotud,“ rõhutas Pastarus.

Ambulatoorseid arsti vastuvõtte tehti kliinikumis 497 819, millele lisaks 122 062 ambulatoorset öe ja ämmaemanda vastuvõttu. Õdede ja ämmaemanda poolt tehti ka 14 326 koduõendusvisiiti ja muud koduviisi. „Kliinikumi arstid vastasid üle-eestiliselt 13 515 e-konsultatsiooni saatekirjale, pakkudes e-konsultatsioone koguni 28 erialal. Pandeemia olukorras on e-konsultatsioon olnud parim viis perearstide ja eriarstide vaheliseks koostööks ja mul on hea meel, et koguni 24% kõikidest Eesti e-konsultatsioonidest viisid läbi just kliinikumi eriarstid,“ ütles ravijuht dr Kotsar.

Päevaravis raviti möödunud aastal kokku 15 709 patsienti. Naistekliinikus sündis 2583 last, neist 58 sünnituse puhul oli tegemist kaksikute sünniga ning 1 puhul kolmikute sünniga. Erakorralise meditsiini osakonda pöördus 40 059 patsienti ning hambaraviteenuste vajadusega pöördus kliinikumi 55 259 patsienti. Kliinikum andis 2021. aastal väga suure panuse ka COVID-19 vastu vaktsineerimisse – 2021. aasta lõpuks

oli kliinikumi vaktsineerimismeeskond teinud 165 110 vaktsineerimist.

Kliinikumis kui ülikoolihaiglas oli ravitöö sügavalt integreeritud teadus- ja õpetustegevusega ka 2021. aastal. „Aasta lõpu seisuga oli kliinikumis käimas 306 aktiivset teadusuuringut ning teadusuuringute registrisse kanti koguni 132 uut uuringut. Kliinikum algatati ka 10 teadusprojekti seoses COVID-19 uurimisega. 2021. aastal ilmus Tartu Ülikooli Kliinikumi töötajate autorlusega 489 teadusartiklit ning kolm kliinikumi töötajat – prof Margus Punab, dr Maire Lubi ja prof Alastair Forbes – kuulusid oma valdkonna enim viidatud teadlaste 1% hulka maailmas,“ tundis heameelt teadus- ja arendustegevuse juht prof Joel Starkopf. Ta tunnustas ka kolleege, kes sõltumata keerulisest olukorrast tervishoius ja ühiskonnas kaitsetööd doktoritöö või selleni lähiajal jõudmas.

Tartu Ülikooli Kliinikum on Tartu ja Lõuna-Eesti üks suurimatest tööandjatest, kus töötab 4677 töötajat. „Meie ühiste eesmärkide saavutamiseks ei oleks võimalik ilma töötajate ühise panuseta. Rõõm on näha töötajate kasvavat ühekuuluvustunnet ning ka rahulolu kasvu – kliinikumis töötamisega on väga rahul või pigem rahul 91% töötajatest. 2021. aastal jätkusid kliinikumis juhtimis- ja struktuurireformi planeeritud muutused – ametisse astus nii neljaliikmeline juhatuse kui ka laiem juhtkond. Ravijuhtimise, öenduse ja patsiendikogemuse ning teadusarendustegevused on

esindatud juhatuse tasemel, et kliinikum oleks ülikoolihaigla selle parimas tähenduses. Meie meditsiiniliste üksuste struktuur on konsolideeritud kuueks kliiniliseks valdkonnaks, mille juhid osalevad samuti juhtkonna töös,“ kirjeldas juhatuse esimees. Ta tõstis esile ka patsienditeenistuse ning teadusarendustegevuse loomise. „Kui patsienditeenistuse roll on olla parima patsiendikogemuse loomise eestvedajaks, siis teadusarendustegevust omakorda tagab sünergia ravi-, õppe- ja teadustöö vahel,“ sõnas Priit Perens.

Lisaks töötajate rahulolule on võtmetähtsusega ka haiglaravi vajavate patsientide rahulolu tõus 2021. aastal, mida näitasid kevadised rahulolu-uuringu tulemused. Sõltumata keerulistest aegadest jäi kliinikumi haiglaraviga väga rahule koguni 80% patsientidest. „Patsientide tagasiside aitab meil näha tervishoiusteenuste patsiendi vaates ning pingutada inimeste heaolust lähtuvate lahenduste leidmisel ja rakendamisel. Patsientide ja lähedaste teekonna kujundamisel on meie jaoks kaaslasteks ka kliinikumi patsientide nõukoda juba aastast 2019,“ rääkis öenduse ja patsiendikogemuse juht Ilona Pastarus.

Tartu Ülikooli Kliinikumi 2021. aasta tegevusaruandega saab tutvuda kodulehel. Lisaks on võimalik kodulehe vahendusel vaadata kliinikumi tegevust arvudes statistika töölaual.

KLIINIKUMI LEHT

Neuropsühhiaatiline intervjuu patsiendi vaimse tervise seisundi hindamiseks

Tartu Ülikooli Kliinikumi psühhiaatriklinikus on alates aprillist vaimse tervise õe esmastel vastuvõtetudel kasutusel patsiendi vaimse tervise seisundi hindamiseks struktureeritud neuropsühhiaatrilise intervjuu M.I.N.I.7.0.2. Seni oli intervjuu kasutusel ainult teadustöös ja ravimiuuringutes.

„Patsiendi probleemile vastav raviteekond algab probleemide õigest hindamisest. M.I.N.I neuropsühhiaatiline intervjuu oma erimoodulitega on rahvusvaheliselt tunnustatud ja valideeritud hindamisinstrument enim levinud vaimse tervise häirete esmaseks hindamiseks, mis sobib kasutamiseks nii täiskasvanutel kui lastel ja noorukitel,“ tutvustas psühhiaatrikliniku ülemõde Reet Tohvre. Meetod valiti välja erinevate Eesti tervishoiuspetsialistide – psühhiaatrite, psühholoogide, vaimse tervise õdede konsensusena. „Tartu Ülikooli Kliinikum on esimene haigla, kus intervjuu kliinilises töös kasutusele võetakse, ühtlasi aitab sellele kaasa nii võimalus soetada M.I.N.I litsentsid Eesti Tervisekassa tervisesüsteemi arendusprojektide finantseerimise meetme toel kui ka võimalus alustada nView Health digilahenduse soetamist,“ lausus ülemõde.

M.I.N.I intervjuul on erimoodulid, mis võimaldavad lisaks ka patsientide skriinimist (M.I.N.I Screen) ja ravi jälgimist (M.I.N.I Tracking). Seega on ühe hindamisinstrumenti eri moodulite abil võimalik patsienti jälgida tema raviteekonna vältel. „Standar-

diseeritud ja perspektiivis kogu Eesti vaimse tervise õenduses sarnane patsientikäsitlus võimaldab parandada patsientide raviteekonda ning tõsta teenuse kvaliteeti. Kui patsiendi seisund on juba esmasel vastuvõtul tõendus põhisel hinnatud, on ravimeeskonnal võimalik senisest efektiivsemalt ja kiiremalt planeerida patsiendile vajaminevaid teenuseid ja seeläbi vähendada vaimse tervise kriisi eskaleerumist ning parendada terviseteulemeid,“ kirjeldas Reet Tohvre.

M.I.N.I neuropsühhiaatiline intervjuu on rahvusvaheliselt kõige laiemalt kasutatav, valideeritud ja tunnustatud mõõtevahend, mille vastu saab edaspidi valideerida ka teisi Eestis kasutusele võetavaid psühho-meetrilisi mõõdikuid. „Otstarbeka ressursikasutuse puhul saab patsient vaimse tervise murede korral pöörduda saatekirjata vaimse tervise õe vastuvõtule, kelle töölaual on nüüd olemas hea hindamisinstrument vaimse tervise probleemide kaardistamiseks. Vastavalt M.I.N.I intervjuu tulemustele saab planeerida raviplaanini koostamise psühhiaatriga, suunata patsienti perearstile või sotsiaalsüsteemi.

Laste ja noorukite puhul ka sotsiaalpedagoogilisele teenusele,“ selgitas psühhiaatrikliniku ülemõde Reet Tohvre.

Informaatikateenistuse projektijuhi Richard Jalaka sõnul on elektroonse M.I.N.I intervjuu kasutamise litsents Ameerika ettevõttel nView Health, kes on loonud selle jaoks digilahenduse. „nView Health digilahenduse kaudu on võimalik hankida tsentraalselt M.I.N.I intervjuu kasutamise õigused üle-eestiliselt. nView Health lahenduse abil saab M.I.N.I intervjuu saata elektroonselt ka patsiendi e-mailile ehk digilahendus toetab patsiendi seisundi sobivusel ka kaugteenuse läbiviimist,“ rääkis projektijuht. Ta lisas, et projekti on kaasatud ka Põhja-Eesti Regionaalhaigla koos IT-meeskonnaga ja Ida-Viru Keskhaigla. Digilahenduse soetamist ja üle-eestilist kasutuselevõtmist toetab Tervisekassa tervisesüsteemi arendusprojektide meetmest. Edaspidi on planeeritud kaasata kõik psühhiaatrilist abi osutavad asutused, sealjuures hinnatakse jooksvalt ka esmatasandi kaasamise võimalikkust.

KLIINIKUMI LEHT

Doktoritööde kaitsmised

- 04.05.2022 kell 14.00 **Rasmus Pind** „Sisemise treeningkoormuse kvantifitseerimine ja selle praktiline rakendamine treeningul“, Zoom
- 06.05.2022 kell 14.00 **Hanna Kalajas-Tilga** „Eesti kooliõpilaste kehalise aktiivsuse muutuste prognoosimine kasutades trans-kontekstilist motivatsiooni-mudelit“, Zoom

Täpsem teave: med.ut.ee

ALICE LOKK
Meditsiiniteaduste valdkonna kommunikatsioonispetsialist

misest, selle omanikest, apteegis aegade jooksul müüdnud kaupadest ning muust apteegialasest tegevusest.

Uus kursus aitab valmistuda uut moodi katseteks

4. aprillil algas gümnaasistidele mõeldud Tartu Ülikooli e-kursus „Huvitav keemia“, mille abil on võimalik ennast ette valmistada uuteks arstiteaduse, proviisori ja hambaarstiteaduse integreeritud õppekavade sisseastumiskatseteks. Kursus aitab kõigil tulevastel sisseastujatel keemias vajalikule tasemele jõuda.

Uus professor

25. märtsil valis Tartu Ülikooli senat uueks onkoloogia professoriks **Jana Jaali**.

MEDITSIIINTEADUSTE VALDKONNAS

Uued raamatud farmaatsia instituudist

23. märtsil esitleti farmaatsia instituudis farmatseutilise tehnoloogia tõlkeõpikut "Aultoni ravimiarendus. Ravimpreparaatide disain ja tootmine", mille toimetajad on **professor Jyrki Heinämäki, professor Karin Kogermann, kaasprofessor Urve Paaver, kaasprofessor Ivo Laidmäe ja doktorant Laura Viidik**. Teos annab baas-teadmised ravimpreparaatide disainist ja tootmisest.

8. aprillil esitles Tartu Ülikooli farmakognoosia professor ja farmaatsia ajaloo õppejõud **Ain Raal** Tallinna raekojas raamatut "Raeapteek 600", mis annab põhjaliku ülevaate Euroopa ühe vanima apteegi ajaloost selle algusest kuni tänapäevani. Raamatus tuleb juttu apteegi esmamaini-

Ukrainast Eestisse põgenenud Iryna töötab nahahaiguste kliinikus

Aprilli keskpaigas töötas Tartu Ülikooli Kliinikumis seitse hooldustöötajat ning kolm tugiteenistuste töötajat, kes olid siia pagenu sōja eest.

Iryna Osova

Foto: Kliinikumi Leht

Aprilli algusest alustas nahahaiguste kliinikus tööd Iryna Osova, kes põgenes Tartusse sõjategevuse eest Harkivist. Nahahaiguste kliinikusse jõudis Iryna kliiniku ülemõde Tiit Kõrrani eestvedamisel.

„Vajasime ühe töötaja haigestumise tõttu kiiresti osakonda põetajat ning siis tuli mõte, et see võiks olla mõni Ukrainast siia põgenenud tervishoiutöötajatest. Pöördusin meie tööjõu ja värbamise osakonna juhataja Kersti Arendi poole, kes viis mind siis kokku Irynaga. Iryna oli juba ka ise kliinikumi poole oma tööotsingutel pöördunud,“ selgitas Tiit Kõrran.

Iryna oli Ukrainas õde, kõigepealt 20 aastat polikliinikus ning viimasel kahel aastal ühes tehases. „Kui pommitamine algas, otsustasime, et lahkun koos oma noorema pojaga Ukrainast. Et mu mees töötas juba varem Eestis ehitajana, tulime siia. Meie vanem poeg jäi Ukrainasse. Põgenemine oli keeruline. Liikusime Harkivist Lvivi, kus sillad olid teel õhku lastud. Siiski õnnestus meil Lvivi jõuda, kus pidime edasi liikumise võimalust ootama. Teekond viis meid edasi Poola, kuhu mu mehe tööandja Hansawest oma töötajate peredele busi järgi saatis.

Oleme neile tänulikud – nad tõid meid siia ja hoolitsesid meie eest reisil. Eestisse jõudes viidi meid kõigepealt Pärnusse, kus pagulasabikeskuses tehti registreerimine, vereproovid ning COVID-19 testid. Seejärel tulime siia Tartusse minu abikaasa juurde,“ rääkis Iryna teekonnast Eestisse. Tartusse jõudes vormistas Iryna tööle asumiseks vajalikud dokumendid ning asus erialast tööd otsima. Iryna valik langes vaatluspäeva järel nahahaiguste kliiniku kasuks. Ta kiidab tööd nahahaiguste kliinikus: „Siin on mõnus töökeskkond, väga hea kollektiiv. Hea on ka see, et mitmed kolleegid oskavad vene keelt, selgitavad ja aitavad – ma hetkel ei tea veel kõike, kuhu minna ja kelle poole pöörduda. Töö pole liiga raske, ma koristan palatid ja voodeid, aitan patsiente, aitan ravivanne ette valmistada.“

„Toetame Iryna kohanemist tööga kliinikumis nii, kuidas saame. Tööle asudes oli tal osakonnas mentoriks põetaja Maret, kellega koos ta töötas esimestel tööpäevadel. Meie töötajad teavad, et osakonda on tööle asunud sõjapõgenikust töötaja ja toetavad teda, tõlgivad vajadusel ja vastavad küsimustele. Meie töötajad on empaatilised ja

toetavad, seda on ka meie kliinikus praktilal viibinud tudengid kiitnud. Igapäevast ei ole keelelisi takistusi tekkinud. Meil on ka venekeelseid patsiente, mis annab Irynale võimaluse patsientidega suhelda. Esimesed väljendid on ta juba eesti keeles selgeks saanud, otsime sobivaid keeleõppe võimalusi,“ kirjeldas Tiit Kõrran.

Iryna poeg asus õppima Tartu Aleksander Puškini nimelisse kooli ning on kooli ja õppetööga rahul. Lisaks õppetööle on poisil nüüd võimalus osaleda ka kikkpoksi trennis. „Võimalus trenni teha rõõmustab teda, samuti meeldib talle kool. Aga loomulikult igatseb ta oma sõpru, me kõik igatseme kodu ja muretseme koduste pärast,“ sõnas Iryna. Tartu on Iryna sõnul väike, rahulik ja puhas linn, kus on sõbralikud inimesed. „Olen väga tänulik Tartule ja tartlastele abi ja toetuse eest. Suur tänu Eesti inimestele, et nad on mu vastu võtnud. Annaks Jumal, et sõda lõppeks kiirelt!“

LIINA RAJU

Kliinikumi vaimse tervise õdede vastuvõtud perearstikeskustes muudavad psühhiaatrilise abi kättesaadavust

Tartu Ülikooli Kliinikumi psühhiaatrikliinik laiendas vaimse tervise õdede vastuvõtte perearstikeskustesse, et piloteerida Klaabu projekti raames võimalusi psühhiaatrilise abi kättesaadavuse suurendamiseks.

Katri Šinkarev Foto: Kliinikumi Leht

Klaabu projekt on ellu kutsunud Eesti Psühhiaatrite Seltsi poolt, milles lõövad kaasa lisaks kliinikumile ja Tervisekassale ka Tervisekassa hankepartnerid psühhiaatria erialal ning perearstid ja pereõded.

Tervisekassa partnerlussuhete osakonna juhataja Marko Tähnase sõnul soovitakse 1. oktoobril 2021 alanud projektiga tagada esmastele abivajajatele võimalus pääseda vaimse tervise murega vastuvõtule 28 päevaga. „Tervishoiuteenusest rääkides on oluline pidada silmas kolme aspekti – kättesaadavus, ravi järjekord, õigeaegsus. Kõik kolm eeldavad väga head koostööd erinevate tervishoiutasandite vahel. Seda näitas ilmekalt ka kliinikumi poolt vaimse tervise õdede suunamine perearstide juurde, mis on seni olnud ainulaadne lahendus Eestis,” selgitas Tähnas. Projekti perioodil on vaimse tervise õe vastuvõttude arv kasvanud ning see on andnud psühhiaatritele võimaluse tegeleda keerulisemate juhtumitega kiiremini ja süvenenumalt. „Ühtlasi on kasvanud e-konsultatsioonide arv ning näeme, et enamikel kordadel pakub e-konsultatsioon perearstile sedavõrd

palju teadmisi ja tuge, et konsultatsioon piirdubki e-konsultatsiooniga. Kui tekib vajadus ravi üle võtmiseks, toimub see enamasti mõne päevaga,” selgitas Tähnas.

Kliinikumi psühhiaatrikliiniku ambulatoorse psühhiaatria keskuse vanemõde Katri Šinkarev tõi tagasisidena välja: „Mul on hea meel, et selle viie kuu jooksul on perearstid ja -õded vaimse tervise õdede vastuvõtud omaks võtnud. Vaimse tervise õdede olemasolu perearstikeskustes on mugav nii esmatasandile kui ka patsientidele, kiirendades patsientide jõudmist vajaliku teenuseni. Teisest küljest vabastab mudel ka psühhiaatrite aega tegelemaks keerukamate ja kiiret sekkumist vajavate juhtumitega. Mudeli muutmine võtab aega ning harjuma peavad nii patsiendid kui ka perearstid – alati ei pruugi olla vajadust psühhiaatri vastuvõtu järele, nõustada saab vaimse tervise õde ning miks mitte ka patsiendiga enim kontaktis olev perearst või -õde,” rääkis vanemõde.

Kliinikum on olnud teenuse disainimise pioneeriks psühhiaatrilise abi kättesaadavuse parandamisel

Kliinikumi vaimse tervise õdede vastuvõtud on alates 2021. aasta novembrist olnud avatud Annelinnas asuvas Tartu Tervisekeskuses ning 2022. aasta veebruarist Maarjamõisa tervisekeskuse perearstide juures. Maikuust lisanduvad vastuvõtud ka Tasku perearstide juures. Vaimse tervise õdede Svetlana Kozlova ja Aile Sumbergi sõnul mahub nende vastuvõtupäeva nii esmasel kui ka korduval vastuvõttel. „Vastuvõtuajad täituvad kiiresti ning meie juurde tulevad nii need patsiendid, kel perearsti poolt ravi juba määratud kui ka need, keda on vaja nõustada – näiteks noored emad ärevuse tõttu, sõjalukkorraga seotud ärevus, probleemid kodukontoris töötamisega, mille puhul on vajalik elustiilinõusta-

mine. On ka juhte, mil patsient tuleb suunata psühhiaatrite või psühhiaatrikliiniku statsionaarsesse osakonda,” kirjeldasid vaimse tervise õded. Küsimuse peale, mida parandada, toovad nad välja kontakti perearsti ja/või -õega. „Selleks et saaksime oma vastuvõtutaja pühendada ainult patsiendile, oleks väga palju abi põhjalikust saatekirjast. Ühtlasi julgustame perearste ja pereõdesid patsientide murede arutamiseks meie poole pöörduma,” sõnasid nad.

Kuidas edasi?

Marko Tähnase sõnul on kliinikumi kogemus ja tagasiside julgustav. „Oleme õigel teel ning kliinikum on olnud teenuse disainimise pioneeriks psühhiaatrilise abi kättesaadavuse parandamisel. Soovime, et esmatasandi toetamine vaimse tervise õdede poolt jätkuks,” tunnustas Tähnas. Projekti laiendatakse ka laste ja noorukite vaimse tervise vastuvõttude osas. Lisaks on Klaabu raames loodud ka e-koolitus esmatasandile, sisaldades erinevaid teemasid – psühhootilised ja unehäired, söömis- ja ärevushäired, meeleoluhäired koos suitsidaalsuse käsitlusega, lastepsühhiaatria elementaarmoodul, ägedate stressreaktsioonide ja postraumaatilise stressihäire. Klaabu projektiga on liitumas ka Viljandi haigla ning selle sammuga saab kaetud lisaks seni kaasatud olnud Tartu-, Valga-, Võru-, Põlva- ja Jõgevamaale ka Viljandimaa. 2022. aasta plaanis on laienemine ka Pärnumaale.

„Pikemas perspektiivis soovime piloteeritud mudeli alusel laiendada Klaabu projekti üle kogu Eesti. Nii liigume lähemale eesmärgile, et psühhiaatrite nimistu ja töökoormus on selline, et vastuvõtule pääseksid kõik psühhiaatri vastuvõttu vajavad patsiendid ning samal ajal on toetatud ka perearstid, et tegelda oma nimistu patsientide lihtsamate vaimse tervise muredega, keda omakorda toetavad vaimse tervise õded,” ütles lõpetuseks Marko Tähnas.

KLIINIKUMI LEHT

Geneetika ja personaalmeditsiini kliinik alustas tööd

Tartu Ülikooli Kliinikum alustas 1. aprillil tööd uus geneetika ja personaalmeditsiini kliinik, kus tegeletakse pärilike haiguste diagnostika ja raviga, moodsate geenidiagnostika võimaluste kliinilise rakendamise ja pärilike haiguste ennetamise ja võimalikult varajase avastamisega, et tagada patsientidele parim võimalik ravitulemus. Kliiniku juhtimise tähtajalisi lisaulesandeid täidab dr Sander Pajusalu.

Geneetika ja personaalmeditsiini kliinik kuulub 6. kliinilise valdkonna koosseisu. Valdkonna juhi prof Margus Punabi sõnul tingis uue struktuuriüksuse loomine meditsiinigeneetika plahvatuslik areng, mis loob omakorda suurepäraseid võimalused nii meditsiinigeneetika eriala kui ka laiemalt personaalmeditsiini kasvamiseks. „Geeniandmete kasutamine kliinilises meditsiinis on prioriteetne. Äsja loodud kliiniku eesmärk on pakkuda geneetika ja personaalmeditsiini teenuseid üle kogu Eesti, olles samal ajal kokkupuutes Tartu Ülikooli meditsiiniteaduste valdkonna, geenivaramu, arvutiteaduste instituudi ja teiste allüksustega,” sõnas prof Punab.

Olgugi, et geneetika ja personaalmeditsiini kliinik struktuuriüksusena on uus, on see loodud Eesti suurima pärilikele haigustele spetsialiseerunud üksuse, kliinikumi ühendlabori kliinilise geneetika keskuse baasil. „Iseseisva kliiniku ehk spetsiifilise raviüksuse loomine oli vajalik, kuna geenidiagnostika vajadus on tõusnud paljudel arstlikel erialadel ning geneetilised uurinud on saamas ka teiste erialade igapäevaseks rutiiniks. Niisamuti on kliiniline geneetika muutumas aina enam diagnostikat pakkuvast erialast aktiivseid sekkumisi ja ravi võimaldavaks meditsiinivaldkonnaks,” tutvustas kliiniku juht dr Sander Pajusalu.

Ta selgitas, et seetõttu on ka geneetika ja personaalmeditsiini kliinikus erinevad osakonnad kliinilisele geneetikale ja laboratoorsele geneetikale. „Lisaks juurutame uues kliinikus ka erinevaid personaalmeditsiini teenuseid eraldi loodud personaalmeditsiini osakonnas. Näiteks on kliinikumi ühendlaboril ravimite ja geenivariantide koostõimet selgitavate farmakogeenitiliste analüüside osas juba aastepikkune kogemus, kuid seni on olnud eesmärk lähtuda traditsioonilisest üksikgeenide testimisest. Nüüd on aga võetud suund laiemate paljusid ravimite toimet mõjutavaid geenivariante samaaegselt hõlmava geenitesti juurutamisele. Samuti on kliiniku fookuses üha laialdasem kasvajakoe geneetiliste mutatsioonide mää-

Dr Sander Pajusalu Foto: Andres Tennus

ramine, mis võimaldab täpsemalt suunata vähiravi,” selgitas dr Pajusalu.

Dr Pajusalu peab oluliseks olla heaks koostööpartneriks Tartu Ülikooli teaduslaboritele, sealhulgas ka Eesti Geenivarumule, et tagada teadustulemuste siire kliinilise meditsiini patsientide hüvanguks. „On äärmiselt oluline, et Eesti rahvas, kes on oma osalusega toetanud suuri teadusprojekte, tunnetaks, et nende panus aitab paremaks muuta Eesti tervishoiusüsteemi. Meie kliiniku põhitöök jääb patsientide vastuvõtt ja geenidiagnostika, milles on tagatud ka innovaatilisus tulenevalt sünergiast teiste teadusasutustega,” rõhutas kliiniku juht. Nii pakub kliinik meditsiinigeneetika alaseid konsultatsioone patsientidele, kliinikumi teistele struktuuriüksustele ning ka väljapoole kliinikumi.

Nagu laiemalt tervishoius, nii on ka meditsiinigeneetikas aina olulisem roll ennetusel ja võimalikult varajasel haiguse avastamisel. „Paljud geneetilised haigused on eri viisidel juba täna ravitavad, kuid heaks ravitulemuseks on vajalik varane ja täpne haiguse diagnoosimine. Lisaks seni vastuvõtnutel sõeltestitud ainevahetushai-

gustele alustatakse sel aastal geneetika ja personaalmeditsiini kliinikus ka spinaalse lihasatroofia ehk SMA vastuvõtnute sõeltestimise pilootuuringuga. Selle aluseks on Eesti Haigekassa otsus rahastada SMA ravi, mistõttu on kindel, et varajase diagnoosiga patsiendid ei jää ravita ja saavutavad potentsiaalselt paremaid ravitulemusi,” rääkis dr Pajusalu. Ta toob välja ka kümnetel erisuse – kui eelmisel kümnendil arenes meditsiinigeneetikas plahvatuslikult diagnostika, siis sel kümnendil on eesootamas kiire areng just ravis. „Uus suund on kindlasti geeniteraapia, mida on saanud juba ka mõned Eesti patsiendid. Ravi geneetiliste haiguste jaoks on olemas aga juba rohkem kui paarisaja päriliku haiguse puhul. Siinkohal on geneetika ja personaalmeditsiini kliinik tihedas koostöös ka Tartu Ülikooli Kliinikumi harvikaiguste kompetentsikeskusega, kus professor Katrin Õunapi juhtimisel keskendutakse haruldaste haiguste ehk harvikaiguste diagnoosimisele, jälgimisele ja ravile ning mille eesmärk on aidata harvikaigusega patsiendil ja tema pereliikmel leida parim tee tervisemuredega toimetulekuks,” kirjeldas kliiniku juht.

Meditsiinigeneetika eriala on Tartu Ülikooli Kliinikum esindatud juba aastast 1990. Kliinikumi geneetika ja personaalmeditsiini kliinik on Eesti ainus meditsiinigeneetika keskus, kus on hõlmatud nii patsientide vastuvõtt kui ka tsütogeneetika, molekulaardiagnostika ja ainevahetushaiguste laborid. Kliinikus töötab üle 70 töötaja ja patsiente võtavad vastu 13 eriarsti, sh 11 meditsiinigeneetikut. Vastuvõtud toimuvad nii Tartus kui Tallinnas, kus patsientidel on vastuvõtule pöördumiseks vajalik saatekiri. Harvikaiguste kompetentsikeskusega saavad vastavate haigustega patsiendid ja nende pered ühendust võtta ka otse, misjärel antakse edasised suunised vastuvõtule pöördumise osas. Kõikide erialade arstidel on võimalus tellida oma patsientidele geeniteste vastavalt näidustusele kliiniku laboratoorse geneetika osakonnast.

KLIINIKUMI LEHT

Immuniseerimisnädal toob fookusesse täiskasvanute vaktsineerimise vajaduse

25.-29. aprillil tähistatakse kliinikumis immuniseerimisnädalat, et juhtida tähelepanu täiskasvanute vaktsineerimise vajadusele. Immuniseerimisnädala raames oodatakse täiskasvanuid vaktsineerima lisaks gripile ja COVID-19 vaktsiinile ka puukentsefaliidi, leetrite ja difteeria-teetanuse vaktsiiniga juba tuttavatesse asukohtadesse – L. Puusepa 8 galeriis asuvasse vaktsineerimisboksidesse ja kliinikumi kabinettidesse Kvartali keskuses.

Dr Matti Maimets

Foto: Kliinikumi Leht

Vaktsineerimise oodatud kõik täiskasvanud, nii kliinikumi töötajad kui ka linnakodanikud. „Iga tervishoiutöötaja peaks üle vaatama oma vaktsineerimisstaatus. Eeldame, et kõik kliinikumi töötajad on vaktsineeritud vastavalt riiklikule immuniseerimiskavale. Kui nende vaktsiinide kohta puudub dokumentatsioon, on vaktsiin tegemata jäänud. Mõningaid immuniseerimiskava vaktsiine on võimalik manustada täiskasvanueas. Lisaks sellele vaktsineerimise töötajaid immuniseerimiskavasse mittekuluvate vaktsiinidega,“ sõnas infektsioonikontrolli teenistuse direktor dr Matti Maimets immuniseerimisnädalat kommenteerides ning vastas Kliinikumi Lehe palvel mõnele vaktsineerimiseteemalisele küsimusele.

Milliste vaktsiinivõrditavate haiguste vastu peaksid täiskasvanud end vaktsineerima?

Täiskasvanute vaktsineerimine on oluline, sest vaktsineerimisega välditakse või piiratakse oluliselt epideemiate tekke tõenäosust. Vastavalt riiklikule immuniseerimiskavale peaksid kõik täiskasvanud end kümne aasta tagant vaktsineerima difteeria ja teetanuse vaktsiiniga.

Kliinikumi töötaja peab olema kindlasti vaktsineeritud järgmistest vaktsiinidest:

- B-viirushapatidi vaktsiin (HBV)
- difteeria ja teetanuse vaktsiin (dT)

- leetrite, mumps ja punetiste vaktsiin (MMR)
- gripivaktsiin
- SARS-CoV-2 vaktsiin

Kui sageli peaks nende haiguste vastu vaktsineerima?

Gripi vastu vaktsineeritakse igal aastal, SARS-CoV-2 vaktsiini manustamissagedus on praegu väljatöötamisel. MMR vaktsiini manustatakse sõltuvalt anamneesist 1 või 2 doosi, HBV vaktsiini 3 doosi ja dT iga 10 aasta järel, vajadusel sagedamini.

Millised mõjud on haigestumisel vaktsiinivõrditavatesse haigustesse?

Difteeria suremus on 5-10%, lastel kuni 20%, teetanuse suremus on 30%, eakatel 50%. Veerand leetripatsientidest vajab hospitaliseerimist, leetrite letaalsus on alla 1%. Puukentsefaliidi viirus võib põhjustada raskeid neuroloogilisi jääknähte, selle letaalsus on 0,5-2%. Gripisurmade arv on Maailma Terviseorganisatsiooni hinnangul aastas 300 000-600 000. SARS-CoV-2 surmajuhtude arv kokku on ametlikult üle 6 miljoni. Infektsioonhaiguse mõju ühiskonnale ületab kaugelt ainult surmajuhtudega seotud mõju.

Difteeria võib avalduda neelu-, kõri- ja nina-põletikuna, kaasneb palavik, kurguvalu, kaela lümfisõlmede suurenemine ja kaela turse, võimalik on ka südamelihase kah-

justus. Teetanus põhjustab lihaskrampe. Leetrid avalduvad kurgu- ja silmapõletikuna ning iseloomuliku lööbena, sagedased tüsistused on kopsupõletik või keskkõrvapõletik, harvem peajupõletik.

Puukentsefaliit mõjutab kesknärvisüsteemi, ilmnedavad gripitaolised haigusnähud, palavik koos pea- ja lihasevaludega. Viirus võib edasi tungida ajju ja ajukelmetele ning põhjustada meningiiti – võib tekkida kõrge palavik, tugev peavalu, kuklakangestus, oksendamine, uimasus ja üldine halb enesetunne.

Kuidas saab inimene kontrollida, milliste haiguste vastu ta on vaktsineeritud ning mille vastu ta peaks vaktsineerimise ette võtma?

Kõik vaktsineerimised peaksid olema kirjas digiloos. Kui neid seal kirjas ei ole, tuleb otsida üles immuniseerimispass või küsida perearstilt. Kui andmed puuduvad, loetakse inimene mittevaktsineerituks.

KLIINIKUMI LEHT

Vaktsineerimine immuniseerimisnädalal

Vaktsineerida saab järgmistest vaktsiinidest:

- Gripp** – tasuta vaktsiin
- COVID-19** – erinevad vaktsiinid, tasuta vaktsiin
- Puukentsefaliit** – TicoVac, tasuta vaktsiin
- Leetrid** – M-M-RVaxPro, tasuta vaktsiin
- Difteeria-teetanuse** – Imovax d.T, tasuta vaktsiin

Vaktsineerimise asukoht

L. Puusepa 8 galeriis esmaspäevast reedeni 11.00-13.00; Kvartali keskuses esmaspäevast reedeni 16.00-18.00 ja laupäeval 12.00-14.00.

Eesti vanim lastehaigla tähistas 100. tegutsemisaastat

Lastekliinik tähistas 1. aprillil oma 100. sünnipäeva. Kliiniku eesmärk on kogu sajandi vältel püsinud sarnane – tagada Eesti lastele hea tervis.

„Eesti esimene laste ravimisele spetsialiseerunud kliinik on seadnud kogu aja vältel eesmärgiks tervislike eluviiside propageerimise, haiguste ennetamise ning nende õigeaegse diagnoosimise ja ravi, üliõpilaste ja residentide õpetamise, diplomijärgse täiendusõpe ja pediatrilised teadusuuringud,“ tutvustas lastekliiniku juht prof Vallo Tillmann.

Kui täna ravitakse lastekliinikus väikesi patsiente lisaks ambulatoorsele tööle 56-l voodikohal, siis 1. aprillil 1922 sisse seatud kliinik alustas 20 voodiga. Ravitegevusega alustamisele eelnes lastehaiguste kursuse lugemine Tartu Ülikoolis 1908. aastal. „1911 viidi ülikoolis sisse sunduslik lastehaiguste eksam ning samal aastal osteti ka Veski tänavale maja lastehaigla rajamise eesmärgil. Kliinik oli valmis tööd alustama juba 1912. aastal, ent eelarveliste segaduste ning puhkenud sõjaolukorra tõttu ei olnud see võimalik. 1920. aastal avati Veski tänavale lastekliinikus laste ambulatoorsed vastuvõtud ning 1922. aastal ka juba statsionaarse osakonnaga Tartu Ülikooli lastekliinik, mis oli kuni 1940. aastani Eesti ainus laste ravile spetsialiseerunud kliinik,“ rääkis lastekliiniku juht.

Kliiniku esimene patsient oli vaid seitsmenädalane, kes hospitaliseeriti siselihaspasmide tõttu. Kokku raviti lastekliiniku esimesel tegevusaastal 171 väikest patsienti, kes toodi ravile üle kogu Eesti. Patsientide keskmine ravil viibimise aeg oli 27 päeva. Kui 1930ndate esimestel aastatel ehitati lastekliiniku koosseisu ka emade ja rinnalaste hoone, mis võimaldas vastu võtta 100 imikut ja 25 ema, sai sellest lastekliiniku õppe- ja teadusbaas. Teise maailmasõja järgselt sai kliiniku kodus Oru tn maja, mis võimaldas ravida lapsi 100 voodikohal. 1950ndad tõid muutuse kliiniku juhtimises ning ravitöö ja õppetöö juhtimine lahutati. Oru tn tegutsedes liideti aastate jooksul lastekliinikuga nii lastepolikliinik, loodi psühhoneuroloogiline osakond ning 1980. aastal ka vastsündinute osakond. N. Lunini tänavale ehitatud lastehaiglasse kolis kliinik 1982. aastal, mis on olnud kliiniku kodus tänaseni. N. Lunini 6 roosa maja on olnud paljudele lasteõdedele esimene töökoht, kelle roll

on ajas järjest kasvanud. On märgiline, et kliiniku 100. sünnipäeval valmib uus lastehaigla Maarjamõisa meditsiinilinnaku III ehitusjärgu käigus, mille üks eesmärk on koondada lastega seotud ravitöö kliinikumi peamajja.

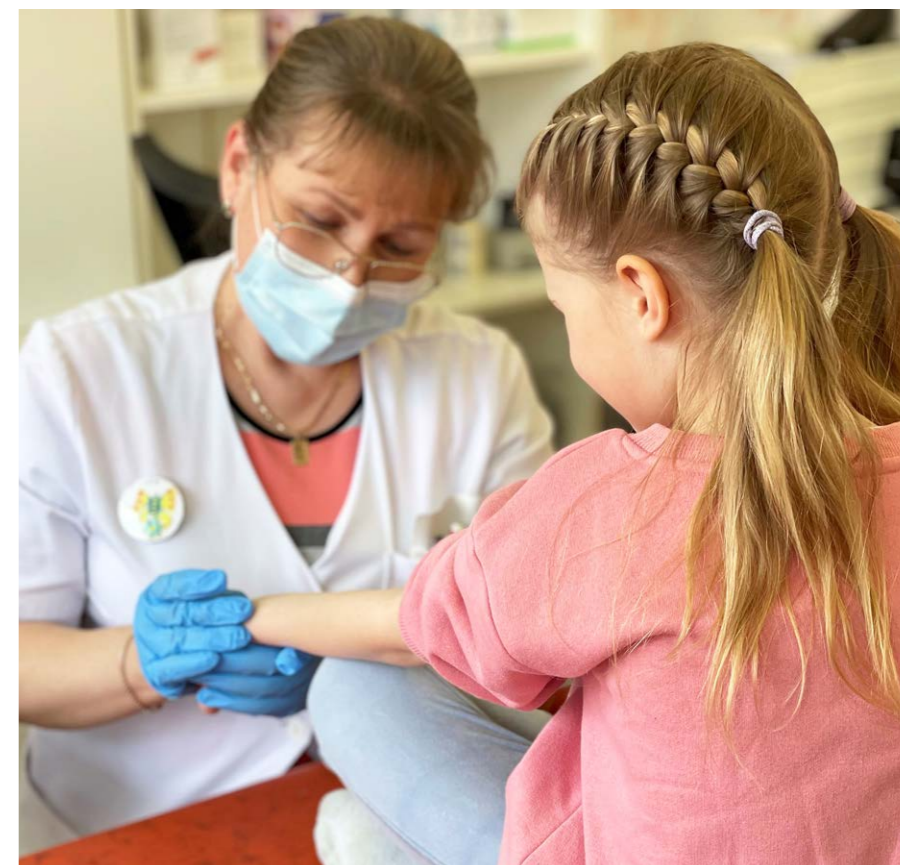
SA Tartu Ülikooli Kliinikumi koosseisu kuulub lastekliinik alates 2000. aastast. „Selle sammuga taasühendati lastekliiniku ja pediatraia õppetooli juhtimine, mis andis tõuke ka teadustegevuse, doktoriope, arstide ja õdede täiendõppe hoogustumisele,“ sõnas prof Tillmann. Ta tunneb heameelt, et lastekliinikus pakutav ravi vastab kõrgele rahvusvahelisele tasemele. „Näiteks on imikusuremus viimastel aastakümnetel Eestis oluliselt langenud. See madal näitaja kuulub maailma absoluutsesse tippu ning lastekliinikul on selles väga suur osa,“ rõhutas lastekliiniku juht. Ta lisab, et Euroopa ülikoolihaiglate tippu kuulumist näitab ka doktorikraadi omavate kolleegide osakaal – doktorikraad on kaitstud ligi kolmandikul lastekliiniku arstidel.

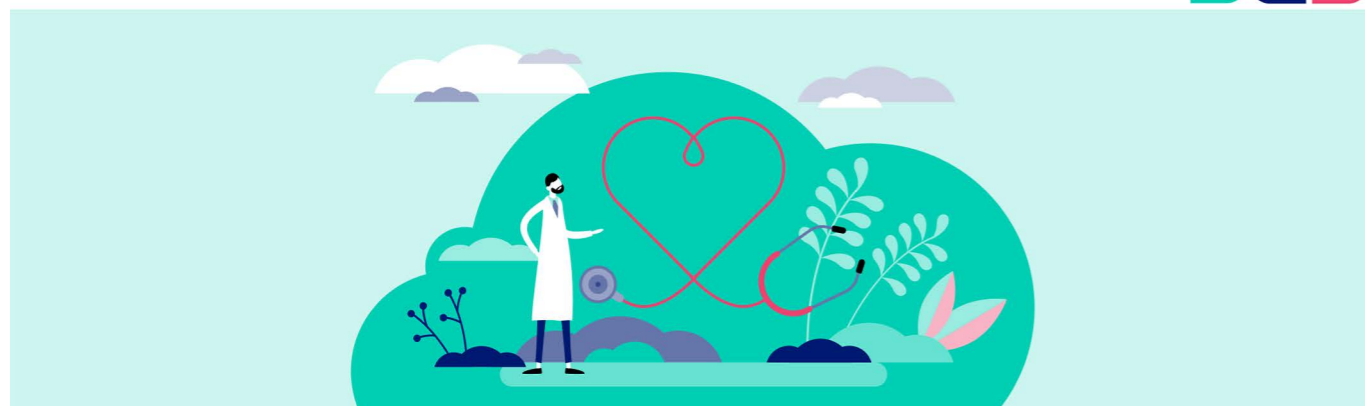
Professor Vallo Tillmanni sõnul ühendab kogu lastekliiniku töötajaid armastus laste vastu ja tahe neid aidata. „See pühendumus lastele kannab meid edasi ka edaspidi. 100 aastat pole ühe haigla jaoks ehk palju, aga 104-aastases riigis on see siiski tähelepanuväärne verstapost. Suur kummardus kõikidele kaasteeliste selle teekonna eest,“ tänas prof Tillmann.

Tartu Ülikooli Kliinikumi lastekliinikus tehti 2021. aastal 35 990 ambulatoorset vastuvõttu ning haiglaravi vajas 3201 väikest patsienti. Lastekliiniku erakorralisse vastuvõttu pöördus 7850 patsienti. Ajas on kasvanud oluliselt ka lasteõdede roll. Kui 2003. aastal tehti lastekliinikus 223 õe vastuvõttu, siis 2021. aastal juba 3108. Lastekliinikus on patsientide päralt 234 töötajat, sh 54 arsti, 95 õde ja 15 arst-residenti ning teisi oma valdkonna spetsialiste. 1. aprillil esitleti lastekliiniku 100. tegevusaastale pühendatud konverentsil ka kliiniku ajalooramatut.

KLIINIKUMI LEHT

Foto: Kliinikumi Leht

Kliinikum sammub iga aastaga järjest rohelisemalt

Tartu Ülikooli Kliinikum algatas 2019. aastal programmi „Rohelisem Kliinikum“ ja liitus EMAS (*Eco-Management and Audit Scheme, EMAS*) keskkonnajuhtumise rakendamise süsteemiga, et kindla tegevuskava ja välise hindamise abil vähendada järk-järgult oma ökoloogilist jalajälge.

Nii kliinikumi kui ka kõikide teiste haiglate suurim keskkonnanalane mõju tekib läbi jäätmete, energia ja materjalide tarbimise, millel omakorda on mõju kasvuhoonetega seadete tekkimisele, kliima muutusele, keskkonna saastumisele ja loodusressursside vähenemisele. Keskkonnasaaste avaldab negatiivset mõju inimeste tervisele, mistõttu on oluline ka tervishoiuasutustel mõelda oma tegevustele keskkonna aspektist lähtuvalt.

Keskkonnamõjude hindamiseks on kliinikum kaardistanud oma tegevuste mõju ja seadnud keskkonnategevuskavas eesmärgid nende vähendamiseks, sealhulgas energiatõhususe, vee tarbimise, materjalitõhususe, jäätmete, bioloogilise mitmekesisuse ja heitmete osas. „Hinnates oma 2021. aasta tegevusi, saame nentida, et kuigi elektritarbimine kliinikumis ei vähenenud, mis valdavalt on tingitud uute tehnosüsteemide väljaehitamise, minnakse jõudsalt edasi valgustite LED-tehnoloogia lahendustega ning vanade seadmete väl-

ja vahetamisega,“ selgitas keskkonna ja puhastuse osakonna juhataja Triin Arujõe. Ühtlasi uurib kliinikum ka taastuvenergia ja päikesepaneelide kasutamise võimalikust. Tarbimist vähendati sellel perioodil vee (4%) ja koopiapaperi (12%) kasutamise osas.

„2021. aastal suurenes kliinikumis võrreldes eelmise aastaga ohtlike jäätmete kogus, mis meie jaoks on edasiminekuks, kuna näitab töötajate teadlikkuse tõusu ravimijääkide töhusamal sorteerimisel. Kliinikumi muudest olmejäätmetest (segaolmejäätmed, pakendid, biojäätmed ning vanapaber) suunati 98,5% taaskasutusse, millest omakorda ringlusesse suunati 24%,“ rääkis Arujõe. Ta lisas, et arvestades kliinikumi hoonestatud ala suurust ja töötajate arvu, saab heaks tulemuseks lugeda ka seda, et kliinikum on suutnud säilitada iga töötaja kohta 34 m² roheala.

Kliinikumi CO₂ heitmete teke suurenes 3%, mis tulenes põhiliselt gaasi suuremast tarbimisest. Kliinikum autopargi, mis koosneb 35 sõidukist, keskmine vanus vähenes 2021. aastal 8 aastalt 7,6 aastale. Lisaks osteti 2021. aastal kaks bensiinimootoriga hübriidautot.

Eelmisel tegevusaastal võeti kasutusele kliinikumi kolmes raviosakonnas keskkonnasäästlikud Longopac sorteerimislahendused ning investeeriti avalike ruumide

sorteerimislahendustesse. Patsientide toitlustamisel asendati ühekordsed nõud korduvkasutatavate nõudega. Töötajate toitlustamisel vähenes Kohvikumis ühekordsete nõude kasutamine 31%.

Kliinikumi rohesammud said 2021. aastal ka tunnustatud välisaudiitorite poolt: kliinikumile omistati EMAS registreering, mis kinnitab, et kliinikumi keskkonnajuhtumise süsteem vastab kõrgeimale keskkonna standardile. Triin Arujõe mõnab, et hoolimata senistest saavutustest on siiski veel pikk maa minna ning toob välja igapäevased tegevused, millega igaüks sel teekonnal kaasa aidata saab:

- vähendada printimist
- vähendada ühekordsete nõude kasutamist
- kustutada tuled
- sorteerida jäätmeid teadlikult
- tulla võimalusel tööle keskkonnahoidlikul viisil
- märgata ja teha ettepanekuid e-posti aadressile rohelisemkliinikum@kliinikum.ee

Kliinikum on esimene haigla Eestis, kes läbi tõendatud keskkonnajuhtumissüsteemi teadlikumalt astub rohelisema tuleviku poole. Aastaks 2026 on arengukavas toodud kliinikumi üheks positsiooniks olla keskkonnahoidlik haigla.

KLIINIKUMI LEHT

Kliinikumi sotsiaaltöötajad: „Meie uks on alati avatud“

Sotsiaaltöötajate roll ühes tervishoiuasutuses on oluline ja asendamatu. Kliinikumi Leht uuris, millega kliinikumi sotsiaaltöötajad igapäevaselt tegelevad ning milliste väljakutsetega silmitsi seistakse.

Sotsiaaltöötajad Katrin Kirsimäe, Gvido Kubulnieks, Marju Tarkus

Foto: Kliinikumi Leht

Tervishoiuasutuse sotsiaaltöötajad tegelevad ravil oleva inimese nõustamise ja toetamisega toimingutes, mis ei ole seotud tervishoiuteenuse osutamisega, kuid on vajalikud inimese igapäevase toimetuleku tagamiseks. Sotsiaaltööteenus ei piirdu aga ainult patsiendiga, vaid vajadusel nõustatakse ja toetatakse ka tema lähedasi, teisi tugivõrgustiku liikmeid ning haigla töötajaid.

„Sotsiaaltöö haiglas on nagu sotsiaaltöö igal pool – abivajajate aitamine,“ selgitas 2. intensiivravi osakonna, närvikliiniku ja sisekliiniku sotsiaaltöötaja Marju Tarkus. See tähendab abivajajate kuulamist, õigesse kohta suunamist, paberimajandust, suhtlust teiste üksustega ning sageli ka uue informatsiooni otsimist. Sotsiaaltöötajad

tunnistasid, et pidev inimeste aitamine on ka võimetus õppida iga päev midagi uut.

1. intensiivravi osakonna, erakorralise meditsiini osakonna, südamekliiniku, kirurgikliiniku, stomatoloogia kliiniku, kopsu- ja nahahaiguste kliiniku sotsiaaltöötaja Gvido Kubulnieks tõi välja, et sotsiaaltöö üheks väljakutseks on suhtlus. „Suhelda on vaja väga paljude ja erinevate inimestega, mis tähendab, et sotsiaaltöötaja peab olema kannatlik ja leidma osapooli rahuldava lahenduse ka kõige nõudlikuma patsiendi või ta lähedasega,“ ütles ta.

Kubulnieks kirjeldas, kuidas sotsiaaltöös ei ole kindlaid ettekirjutisi ning tööd tuleb teha väga loovalt: „Olukorrad on erinevad

ning tuleb lähtuda olemasolevatest võimalustest, et jõuda eesmärgini, milleks on lahendus inimese murele.“ Ta tõi selle illustreerimiseks näite, kuidas üks patsient oli kassile toitu ostmas, kui terviserikke tõttu haiglasse sattus. Oma seisundi asemel oli patsiendi mureks, kuidas kass kodu toidetud saab. Sotsiaaltöötajad võtsid selle mure enda kanda ning olukord sai lahenduse.

COVID-19 ajal olid olulisel kohal küsimused järelravi ja transpordi osas. Sageli olid patsientide suunamised juba tehtud, kui selgus, et COVID-19 kollete tõttu pole võimalik patsiente siiski vastu võtta. Sellised muutused tekkisid tundidega. See tähendas, et kohati polnud võimalik patsiente kodu lähedale järelravisse suunata ning tuli otsida uusi kohti. Lisaks oli vaja korraldada COVID-19 patsientide ohutut koju toimetamist.

3. intensiivravi osakonna, hematoloogia-onkoloogia kliiniku ja ortopeediakliiniku sotsiaaltöötaja Katrin Kirsimäe sõnul on töö juures suurimaks rõõmuks patsientide ja nende lähedaste tänulikkus. „See on imeline tunne, kui patsient vaatab sulle silma ja ütleb, kui hea inimene sa oled, kui oled vaid tema mure ära kuulnud,“ sõnas Kirsimäe. Ta lisas, et sageli on vaja inimestel lihtsalt kellegagi rääkida, mis on juba tee lahenduseni. „Kui inimene saab rääkida, siis saavad tal endal juba asjad selgemaks,“ kinnitas Kirsimäe. Tarkus ja Kubulnieks lisasid, et ka kolleegide tänulikkus on oluline, tuues näiteks, kuidas osakonnas sotsiaaltöö päeva puhul õnnitleti.

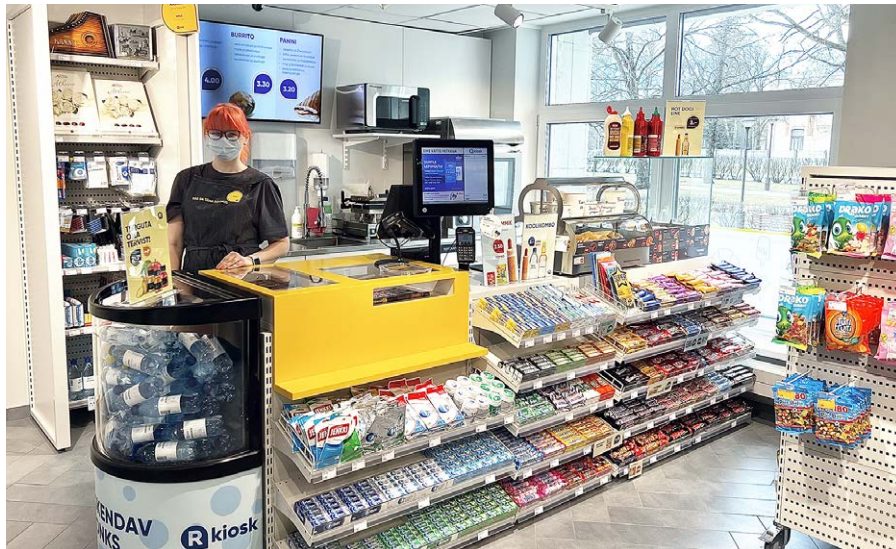
Sotsiaaltöötajad kirjeldasid, kuidas neid külastavad ka regulaarsed patsiendid, kes käivad ambulatoorsel vastuvõtul ära ning seejärel tulevad oma muredest rääkima. „Meie uks on alati avatud ning aitame iga suguste murede korral,“ kinnitasid sotsiaaltöötajad. Nad lisasid, et nad on olemas kõigi jaoks ning ühendust ei pea võtma ainult abivajajad.

KRISTEN ORIN

Kliinikum tekib ühe töötaja kohta aastas keskmiselt

- 292 kg jäätmeid,
- printitakse 680 lehte
- ostetakse Kohvikumist 18 ühekordset karpi.

Foto: Kliinikumi Leht

L. Puusepa 1a R-Kiosk

18. aprillil avas L. Puusepa 1a majas ukseid R-Kiosk. R-kioski sõnul on nende eesmärk pakkuda üheaegselt nii kiiret kui ka tervislikku sortimenti. Töötajatel ja patsientidel on võimalik valida nii hommikupudru, lõunasupi, erinevate salatite, võileibade ning kohapeal küpsetatud pagaritoodete vahel. Ühtlasi on valikus kohv ja teised kuumad joogid ning karastusjoogid.

TÄNUAVALDUSI

Aprill 2022, ortopeediakliinik

Soovin südamest tänada **dr Viktor Šapovalovit** väga meeldiva vastuvõtu eest. Arst on väga pädev, tähelepanelik, sõbralik, abivalmis ja mega kena mees. Sain saatekirja ja ka nõuandeid. Edu töös arstile ja kõike kaunist.

Aprill 2022, kirurgiakliinik

Täna südamest **dr Ceith Nikkolot** ja õde **Made Aljast** osavõtliku, abivalmis, hooliva vastuvõtu eest. Nad seletasid protseduuri eelselt ja ajal – kõik mis toimub, abistasid mind nuuskpiiritusega kohe, kui seda vajasin. Ka protseduuri järgse hoolduse seletas õde ilusti lahti. Arst oli väga kannatlik ja visa. Õde hooliv ja sõbralik. Palju häid patsiente ja jätkuvat töölusti Teile!

Aprill 2022, spordimeditsiini ja taastusravi kliinik, palliatiivravi osakond

Meie ema oli raskest haigusest tingituna oma viimased elupäevad hooldusel kliinikumi palliatiivravi osakonnas. Oleme südamest tänulikud kogu osakonna personalile, kes näitasid oma igapäevast tööd tehes igal hetkel üles hoolivust ning abivalmidust. Tööd tehti vaikselt, osakonnas valitses tõeline rahu ning see andis omakorda rahutunde nii haigele, kui ka tema lähedastele. Tänuksmärgid palliatiivravi osakonna töötajatele! Te teete hindamatult väärtuslikku tööd!

Aprill 2022, patsienditeenistus, patsiendi info- ja tugikeskus

Pühapäeval 10.04.2022 oli erakorraline olukord, kus oli vaja teavitada COVID-19 analüüside võtmise punkti, et patsiendil ei ole võimalik tulla kokkulepitud ajaks analüüsi andma. Telefonile vastas naisterahvas, kes oli nõus tõmbama selga jope, et minna teavitama COVID analüüside kabinetti ja paluma uut testi aega. Soovin tänada lahket, abivalmist, mõistvat prouat **Evi Tederit** Suured, suured tänud. Sellised inimesed vajavad tunnustamist!

Aprill 2022, silmakliinik

Käisin 9.aprilli hilisõhtul erakorraliselt silmakliinikus. Olin maal ja sain puoksaga tugeva löögi paremasse silma, valu oli suur ja tundsin, et midagi on silmas ka. Soovin tänada kiire abi osutamise eest. Ma ei tea selle õe nime, kes mu silmaga tegeles (puhastas ja pani rohtu), olles ise nii osavõtlik ja rahulik. 10. aprillil läksin arsti juurde, kes vaatas silma üle ja määras ravi. Tore arst oli, sain ravimid ja alustasin silma ravimist. Veelkord tänud ja olge terved.

Aprill 2022, kõrvakliinik / operatsiooniteenistus

Käisin lapsega adenoidi eemaldamise operatsioonil ning tahan edastada tänu meeskonnale: erakordselt selle eest, et

võimaldasite pervasiivse arenguhäirega lapsele eraldi toa ning selle eest, et opiploki personal oli nõus paigaldama kanüüli, kui laps juba magas! See on personalile väike liigutus, aga lapsele jätab ühe trauma olemata ja on lapsevanemale üliolulise tähtsusega! Täna teid kõiki südamest! Eraldi tahaks välja tuua nimeliselt meiega tegelema oõ, **Terje Rosin**, rahuliku suhtlemisviisi ja professionaalsuse poolest. Aitäh

Aprill 2022, erakorralise meditsiini osakond

Pöördusin EMO-sse võimaliku insuldi tunnusega. Kuigi midagi tõsist õnneks ei leitud ja kõik läks hästi, tahan väga tänada meeldiva suhtumise ja suhtlemise ning pädeva ja kiire käsitlemise eest kogu valves olnud personali, kellega kokku puutusin. Aitäh!

Aprill 2022, kopsukliinik, torakaal-kirurgia ja kopsusiirdamise osakond / operatsiooniteenistus

Minu siiras tänu ja lugupidamine osakonnale ja heale bronhoskoopia "naiskonnale", kes teevad oma tööd tõeliselt südamega. Tänu osakonna õdedele ja hooldajatele ja operatsiooniteenistusele. Suur-tänu kuldsete kätega **dr Tanel Laisaar**. Aitäh! jõudu, tervist ja vastupidavust! Jätkake ikka samas vaimus!